

AYLIK BÜLTEN

ÇETADER

Çevre, Ekonomi,
Toplum Bülteni

Gündemi verilerle izleyen,
değişimi toplum perspektifiyle
değerlendiren bülten...

Veriyi izler, değişimi analiz
eder, geleceği birlikte
düşünürüz.

Sayı 2 - Temmuz 2026

EDİTÖRDEN

Gülşen ARAS GÜLMEZ – ÇETADER Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Temmuz: İklim Risklerinin ve Ekonomik Gerçekliğin Aynası

Temmuz 2026, Türkiye açısından çevresel risklerin, ekonomik göstergelerin ve toplumsal yaşamın birbirinden ayrı değerlendirilemeyeceğini bir kez daha ortaya koydu.

Ayın son günlerinde artan sıcaklık, düşük nem ve kuvvetli rüzgârla birlikte orman yangınları ülke gündeminin en önemli başlıklarından biri haline geldi. 29 Temmuz'dan itibaren çok sayıda yangına müdahale edilirken, Antalya, Balıkesir, Aydın, Muğla, Mersin ve farklı illerde ekiplerin mücadelesi sürdü. Bu tablo, iklim değişikliğinin yalnızca geleceğe ilişkin bir risk değil, bugün yönetilmesi gereken bir afet ve kamu politikası meselesi olduğunu gösteriyor.

Öte yandan Temmuz ayı ekonomik göstergeleri, fiyat artışlarının hanehalkı üzerindeki baskısının devam ettiğine işaret etti. Tüketici enflasyonu yıllık yüzde 31,75 olurken ekonomik güven endeksi 99,8 seviyesine yükseldi. Bir başka ifadeyle ekonomik beklentilerde sınırlı bir toparlanma görülürken fiyat istikrarı konusu gündemdeki ağırlığını korudu.

ÇETADER olarak ikinci sayımızda bu gelişmeleri yalnızca haber başlıkları olarak değil; **çevre, ekonomi ve toplum arasındaki karşılıklı ilişkiyi gözetten bir perspektifle** ele alıyoruz.

Çünkü yaşadığımız sorunlar birbirinden bağımsız değil.

İklim krizi ekonomiyi, ekonomi toplumu, toplumsal tercihler ise çevreyi doğrudan etkiliyor.

TEMMUZ 2026'DA ÖNE ÇIKAN 5 GELİŞME

1. Orman Yangınları: Önleme Politikaları Hayati Önem Taşıyor

Temmuz ayının son günlerinde Türkiye'nin birçok bölgesinde orman ve arazi yangınlarıyla mücadele edildi.

Orman Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre yalnızca **29 Temmuz'dan itibaren 59'u ormanlık alanda, 110'u orman dışı alanda olmak üzere 169 yangın** meydana geldi. Yüksek sıcaklık, düşük nem ve kuvvetli rüzgâr yangınların hızlı yayılmasında etkili oldu.

Ay sonunda yapılan açıklamada ise 29 Temmuz'dan itibaren müdahale edilen yangınların sayısının 206'ya ulaştığı bildirildi.

ÇETADER değerlendirmesi

Yangınlarla mücadelede hava ve kara araçlarının kapasitesi kadar **yangını önleme politikaları** da önem taşıyor.

Tarım alanlarında anız ve kuru ot yakılmasının önlenmesi, kırsal alanlarda denetimin artırılması, yangın risk haritalarının etkin kullanılması, yerleşim alanları ile ormanlar arasındaki geçiş bölgelerinin daha dirençli hale getirilmesi ve yurttaşların bilinçlendirilmesi bütüncül bir yangın politikası için temel başlıklar olmalı.

Yangınla mücadelede en etkili yöntem, yangının hiç çıkmamasını sağlamaktır.

2. Temmuz'da İklim Göstergeleri Dikkat Çekti

Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye'nin 2026 yılı Temmuz ayı ortalama sıcaklığı **25,3°C** olarak gerçekleşti. 1991-2020 döneminin Temmuz ortalaması ise 25,0°C idi.

Böylece 2026 Temmuz'u, son 56 yılın **en sıcak 19. Temmuz ayı** olarak kayıtlara geçti.

Ay içerisinde Türkiye'de ölçülen en yüksek sıcaklık **46,8°C ile Cizre'de**, en düşük sıcaklık ise **4,6°C ile Kangal'da** görüldü.

Yağışlarda ise bölgesel farklılıklar dikkat çekti. Türkiye genelinde Temmuz ayında ortalama yağış 18,4 mm olarak ölçüldü. Bu değer uzun yıllar ortalamasının yüzde 18, geçen yılın Temmuz ayının ise yüzde 92 üzerinde gerçekleşti. Ancak bazı bölgelerde yağışlar normallerin yüzde 80'inden fazla altında kalırken, Antalya'nın da aralarında bulunduğu bazı bölgelerde normallerin üç katından fazla yağış görüldü.

Neden önemli?

İklim değişikliğinin etkileri yalnızca sıcaklık artışıyla sınırlı değil. Aynı dönemde farklı bölgelerde aşırı yağış, sel, kuraklık ve yangın riskinin birlikte görülmesi, **iklim uyum politikalarının yerel ölçekte güçlendirilmesi gerektiğini** ortaya koyuyor.

3. Türkiye'de Temmuz Ayında 78 Meteorolojik Afet

Temmuz ayında Türkiye genelinde **78 meteorolojik karakterli doğal afet** kayıtlara geçti.

Bunların;

- 35'i şiddetli yağış ve sel,
- 18'i fırtına,
- 14'ü dolu,
- 6'sı yıldırım,
- 3'ü heyelan,
- 1'i hortum,
- 1'i orman yangını

olarak kaydedildi.

Bu veriler, afet yönetiminde yalnızca müdahale kapasitesinin değil, **risk azaltma ve dayanıklılık politikalarının** da önceliklendirilmesi gerektiğini gösteriyor.

ÇETADER öneriyor:

Afet sonrası müdahaleden afet öncesi risk yönetimine geçiş hızlandırılmalı.

Kent planlamasından altyapı yatırımlarına, tarım politikalarından su yönetimine kadar tüm karar süreçlerinde iklim riskleri dikkate alınmalı.

4. Enflasyon Geriliyor, Ancak Fiyat Baskısı Devam Ediyor

Temmuz 2026'da tüketici fiyat endeksi aylık yüzde **1,78**, yıllık ise yüzde **31,75** arttı.

Yıllık bazda;

- Gıda ve alkolsüz içecekler yüzde **37,53**,
- Ulaştırma yüzde **30,83**,
- Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar yüzde **40,32**

oranında arttı.

Özellikle konut ve temel ihtiyaç kalemlerindeki yüksek fiyat artışları, enflasyonun yalnızca ekonomik bir gösterge değil, **toplumsal refah ve yaşam maliyeti meselesi** olduğunu ortaya koyuyor.

ÇETADER değerlendirmesi

Enflasyonla mücadelede fiyat istikrarının yanında hanehalklarının satın alma gücünün korunması, düşük gelir gruplarının desteklenmesi ve temel ihtiyaçlara erişimin güvence altına alınması önem taşıyor.

Ekonomik büyümenin toplumun farklı kesimlerine nasıl dağıldığı, sürdürülebilir kalkınmanın temel göstergelerinden biri olarak ele alınmalı.

5. Ekonomik Güvende Sınırlı Toparlanma

TÜİK verilerine göre ekonomik güven endeksi Haziran ayında 98,9 iken Temmuz ayında yüzde 0,9 artarak **99,8** seviyesine yükseldi.

Aynı dönemde;

- Tüketici güven endeksi **89,8**,
- Reel kesim güven endeksi **101,2**,
- Hizmet sektörü güven endeksi **112,0**,
- Perakende ticaret güven endeksi **111,0**,
- İnşaat sektörü güven endeksi **83,5**

olarak gerçekleşti.

Ekonomik güven endeksinin 100'ün altında bulunması, genel ekonomik duruma ilişkin beklentilerin henüz iyimserlik sınırına ulaşmadığını gösteriyor.

ÇETADER bakışı

Ekonomik güvenin kalıcı biçimde güçlenmesi yalnızca finansal göstergelerin iyileşmesine değil; **öngörülebilir ekonomi politikalarına, fiyat istikrarına, üretim kapasitesinin güçlendirilmesine ve toplumsal refahın artırılmasına** bağlı.

EKONOMİ DOSYASI

Dış Ticarete Temmuz Verileri

Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı Temmuz 2026 verilerine göre Türkiye'nin ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde **2,9** artarak **25,621 milyar dolar**, ithalatı ise yüzde **5,2** artarak **32,989 milyar dolar** oldu.

Dış ticaret hacmi yüzde 4,1 artarak 58,610 milyar dolara ulaştı.

Ocak-Temmuz döneminde ihracat yüzde 3,4 artışla 161,601 milyar dolar olurken ithalat yüzde 4,7 artışla 222,109 milyar dolara yükseldi.

Kısa analiz

İhracatın artması olumlu olmakla birlikte ithalatın daha hızlı yükselmesi dış ticaret dengesinin yakından izlenmesini gerektiriyor.

Türkiye'nin orta ve uzun vadede rekabet gücünü artırması için;

yüksek katma değerli üretim + teknoloji + yeşil dönüşüm + enerji verimliliği

ekseninde yeni bir üretim yaklaşımına ihtiyaç bulunuyor.

ÇEVRE DOSYASI

İklim Krizi Artık Bir Çevre Sorunundan Fazlası

Temmuz ayının sıcaklık, yağış ve afet verileri bize önemli bir gerçeği yeniden hatırlattı:

İklim krizi çevre politikalarının sınırlarını aşan bir ekonomik ve toplumsal risk alanıdır.

Bir orman yangını;

- orman ekosistemini yok ediyor,
- tarım ve turizmi etkiliyor,
- yerleşim alanlarını tehdit ediyor,
- kamu kaynakları üzerinde maliyet oluşturuyor,
- hava kalitesini bozuyor,
- insanların yaşam ve geçim kaynaklarını etkiliyor.

Bu nedenle iklim politikaları yalnızca karbon emisyonlarını azaltmaya değil, **toplumların iklim etkilerine karşı dayanıklılığını artırmaya** da odaklanmalı.

TOPLUM DOSYASI

Çevresel Riskler Eşit Dağıılmıyor

İklim kaynaklı risklerin toplumun tüm kesimlerini aynı şekilde etkilemediği artık daha açık biçimde görülüyor.

Düşük gelirli haneler yüksek enerji ve gıda fiyatlarından daha fazla etkilenebilirken; kırsal bölgelerde yaşayanlar kuraklık, yangın ve tarımsal üretim kayıplarına karşı daha kırılgan hale gelebiliyor.

Bu nedenle sürdürülebilir kalkınmanın merkezinde yalnızca “**çevreyi korumak**” değil, aynı zamanda “**kimsenin geride bırakılmaması**” ilkesi bulunmalı.

ÇETADER perspektifi

Çevre politikalarının sosyal politika ile, ekonomik politikaların ise iklim politikalarıyla birlikte ele alınması gerekiyor.

Adil dönüşüm, önümüzdeki dönemin en önemli politika başlıklarından biri olmalı.

TEMMUZ 2026'DAN ÇIKAN 5 DERS

1.

İklim riski artık geleceğin değil, bugünün meselesidir.

2.

Afet yönetiminde önleme ve risk azaltma kapasitesi güçlendirilmelidir.

3.

Ekonomik büyüme, toplumsal refah ve çevresel sürdürülebilirlikle birlikte düşünülmelidir.

4.

Yeşil dönüşüm, Türkiye'nin rekabet gücünün önemli unsurlarından biri haline gelmektedir.

5.

Çevre, ekonomi ve toplum birbirinden ayrı politika alanları olarak ele alınmamalıdır.

ÇETADER'DAN GÜNDEM ÖNERİSİ

Ağustos Ayında Neleri İzlemeliyiz?

ÇETADER olarak önümüzdeki dönemde özellikle şu başlıkların yakından takip edilmesini öneriyoruz:

- Orman yangınları ve yangın sonrası rehabilitasyon
- Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi
- Aşırı sıcaklıkların kent yaşamına etkileri
- Enflasyon ve hanehalkı refahı
- Yeşil dönüşüm ve enerji politikaları
- Türkiye'nin COP31 sürecindeki hazırlıkları
- İklim politikalarında yerel yönetimlerin rolü

SON SÖZ

Temmuz 2026'nın bize bıraktığı en önemli mesajlardan biri şu:

Çevreyi, ekonomiyi ve toplumu ayrı ayrı yönetmek artık mümkün değil.

Bir bölgede yaşanan iklim kaynaklı afet, başka bir bölgede ekonomik kayba; ekonomik kayıp toplumsal refah sorununa; toplumsal kırılganlık ise çevresel risklere dönüşebiliyor.

Bu nedenle geleceğin politikaları;

**daha dirençli kentler,
daha sürdürülebilir üretim,
daha adil bir ekonomi
ve daha güçlü bir toplum**

hedefleri etrafında şekillenmeli.

ÇETADER olarak çevre, ekonomi ve toplum arasındaki ilişkiyi izlemeye, verileri anlamlandırmaya ve sürdürülebilir bir gelecek için tartışmaya katkı sunmaya devam edeceğiz.